

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W TUCHOLI**

**Informacja o pracy
Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi
w roku 2011**

Tuchola, luty 2012

1. Rynek pracy

Według danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy (Biuletyn Statystyczny Województwa Kujawsko – Pomorskiego III kwartał 2011r.), w końcu września 2011r. w rejestrze REGON w województwie zarejestrowanych było ogółem 184.993 podmiotów gospodarczych, w tym w powiecie tucholskim 3.326.

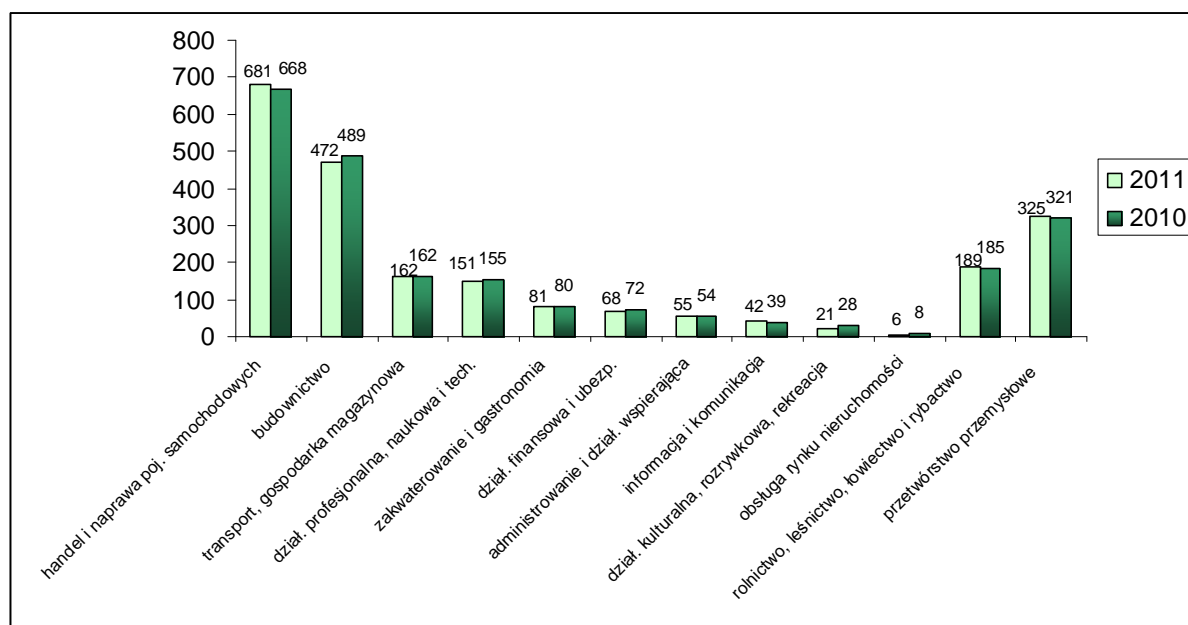
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w powiecie tucholskim w dniu 30.09.2011r.(bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie)

Podmioty		Lata	
		2010	2011
w tym między innymi	Spółki handlowe (ogółem):	113	116
	- w tym z udziałem kapitału zagranicznego	27	26
	Spółki cywilne	137	137
	Spółdzielnie	27	26
	Przedsiębiorstwa państwowe	–	–
	Osoby fizyczne	2.569	2.550

Źródło: Biuletyn Statystyczny Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

Osoby fizyczne prowadziły działalność gospodarczą najczęściej w sekcji: handel i naprawa pojazdów samochodowych; budownictwo; transport, gospodarka magazynowa; rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Wykres 1. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według wybranych sekcji w latach 2010 i 2011.

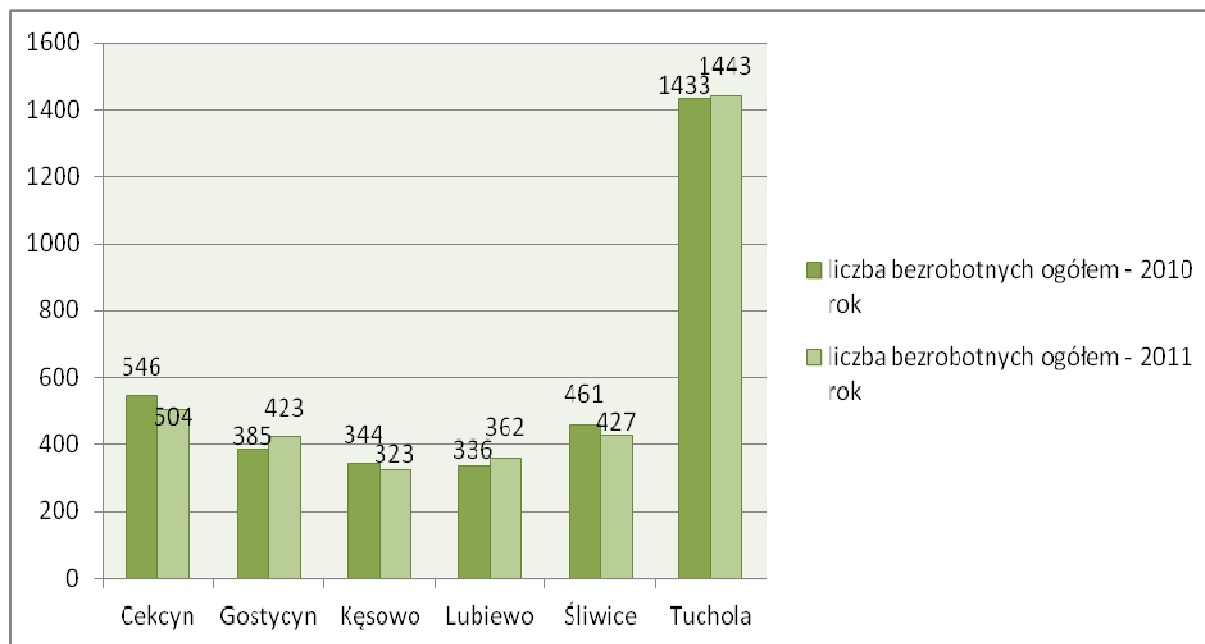

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Biuletynu Statystycznego Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

2. Poziom i stopa bezrobocia

W końcu grudnia 2011r. zarejestrowanych było 3.482 bezrobotnych tj. o 0,6% mniej niż w grudniu 2010r. (o 23 osoby). Spadek liczby bezrobotnych odnotowano w gminie Cekcyn o 7,7%, w gminie Śliwice o 7,4 % oraz w gminie Kęsowo o 6,1%. Wzrost liczy bezrobotnych odnotowano w gminie Gostycyn o 9,9%, Lubiewo o 7,7% i Tuchola o 0,7%.

Wykres 2. Liczba bezrobotnych według gmin w końcu 2010 i 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularza nr 1 do sprawozdania MPiPS-01

W styczniu 2011 r. liczba osób bezrobotnych – w stosunku do grudnia 2010- wzrosła o 342 osoby (9,7%). Liczba bezrobotnych wzrosła również w lutym 2011 r. o 37 osób (1,0%).

Od marca 2011 r. do lipca 2011 r. obserwowaliśmy systematyczny spadek liczby bezrobotnych. Wzrost liczby bezrobotnych nastąpił od miesiąca sierpnia 2011r. do grudnia 2011 r., z wyłączeniem miesiąca października, w którym liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 32 osoby w stosunku do miesiąca września.

Tabela 2. Liczba bezrobotnych według podziału na gminy i poszczególne miesiące w 2011 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych						
	ogółem	Tuchola	Cekcyn	Gostycyn	Kęsowo	Lubiewo	Śliwice
Grudzień 2010	3.505	1.433	546	385	344	336	461
Styczeń 2011	3.847	1.623	596	424	375	360	469
Luty 2011	3.884	1.654	589	430	377	362	472
Marzec 2011	3.833	1.657	592	428	358	357	441
Kwiecień 2011	3.659	1.591	572	408	328	339	421
Maj 2011	3.435	1.477	536	393	297	333	399
Czerwiec 2011	3.314	1.441	509	390	285	321	368
Lipiec 2011	3.181	1.384	495	387	271	307	337

Sierpień 2011	3.189	1.392	497	389	265	307	339
Wrzesień 2011	3.279	1.413	497	399	287	337	346
Październik 2011	3.247	1.343	491	405	291	340	377
Listopad 2011	3.322	1.370	501	412	300	343	396
Grudzień 2011	3482	1.443	504	423	323	362	427
Wzrost/spadek XII2010 do XII 2011	-23	10	-42	38	-21	26	-34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularza nr 1 do sprawozdania MPiPS-01

Stopa bezrobocia w powiecie tucholskim liczona w stosunku do liczby ludności aktywnej zawodowo wyniosła w grudniu 2011r. 19,6% (w województwie kujawsko-pomorskim – 16,9%, w kraju – 12,5%). Stopa bezrobocia w powiecie tucholskim w stosunku do grudnia 2010r. zmniejszyła się o 0,2 pkt procentowego, w województwie kujawsko-pomorskim o 0,1 , w kraju zwiększyła się o 0,1 pkt procentowego.

2.1. Zmiany w poziomie bezrobocia.

W 2011r. zarejestrowało się 4.361 bezrobotnych (wobec 4.944 w 2010r). Spośród ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych:

- 3.425 osób (78,5%) - to osoby poprzednio pracujące (w 2010r. było to odpowiednio 3.818 i 77,2%),
- 3.631 osób (83,3%) – to osoby rejestrujące się po raz kolejny (w 2010r. było to odpowiednio 4.056 i 82,0%).

W 2011r. z ewidencji bezrobotnych wyłączono 4.384 osoby (w 2010r. – 4.579).

Przyczyny wyłączeń to:

- podjęcia pracy - dotyczyły 2.253 osób i stanowiły 51,4 % ogółu wyłączeń (w 2010r. było to odpowiednio: 2.143 osób i 46,8%).

Zatrudnienie bez udziału środków FP podjęły 1.942 osoby (o 352 osoby więcej niż w 2010r). Natomiast zatrudnienie subsydiowane finansowane środkami Funduszu Pracy, podjęło 311 osób (o 242 osoby mniej niż w 2010r.), w tym: -prace interwencyjne podjęło 96 osób (w 2010r. 95 osób), a roboty publiczne 52 osoby (w roku ubiegłym 131). W 2011r. 69 bezrobotnych zostało wyłączonych z ewidencji z powodu otrzymania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej (w 2010r. – 102), a 53 osoby podjęły pracę w ramach refundacji pracodawcom kosztów wyposażenia stanowiska pracy (w 2010r. – 127 osób). Z innej formy zatrudnienia subsydiowanego skorzystało 41 osób (w 2010-98 osób). Do innej formy zatrudnienia subsydiowanego zalicza się pracę w zakładach pracy chronionej, na miejscach pracy finansowanych ze środków PFRON oraz ze środków PFRON na podjęcie działalności gospodarczej .

- niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy- wyłączono 1.273 osoby co stanowiło 29,0% (w 2010r. odpowiednio 1.390 osób i 30,4%) wszystkich wyłączeń;
- rozpoczęcie szkolenia, stażu i prac społecznie użytecznych dotyczyło 332 osób (w 2010r. - 600) i stanowiło 7,6 % (w 2010r. – 13,1%) wszystkich wyłączeń;
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy– 26 osób tj. 0,6 % (w 2010- 54 osoby tj. 1,2 %) ogółu wyłączeń.
- innych (dobrowolna rezygnacja, podjęcie nauki, nabycie prawa do emerytury lub renty, prawa do świadczenia przedemerytalnego, zmiana miejsca zamieszkania,

ukończenia 60/65 lat,) objęło 297 osób tj. 6,8% (w 2010r. – 245 osób tj. 5,4%) ogółu wyłączeń.

W 2011 roku podjęcie pracy za granicą zgłosiły 154 osoby. Zgłoszenia te dotyczyły zatrudnienia w następujących krajach: Niemcy-84 osoby, Holandia-27 osób, Wielka Brytania-17 osób, Szwecja i Norwegia-po 5 osób, Francja-4 osoby, Dania i Włochy-po 3 osoby, Belgia-2 osoby oraz Irlandia, Austria, Hiszpania i Bułgaria-po 1 osobie.

Dane te nie są pełne, gdyż nie wszyscy zgłaszają podjęcie pracy, niektóre osoby zgłaszają wyjazd na okres dłuższy niż 10 dni i z tego powodu tracą status osoby bezrobotnej; są również osoby, które nie zgłaszają podjęcia pracy, bądź wyjazdu i tracą status bezrobotnego z powodu nieusprawiedliwionego niestawienia się w wyznaczonym terminie w urzędzie pracy.

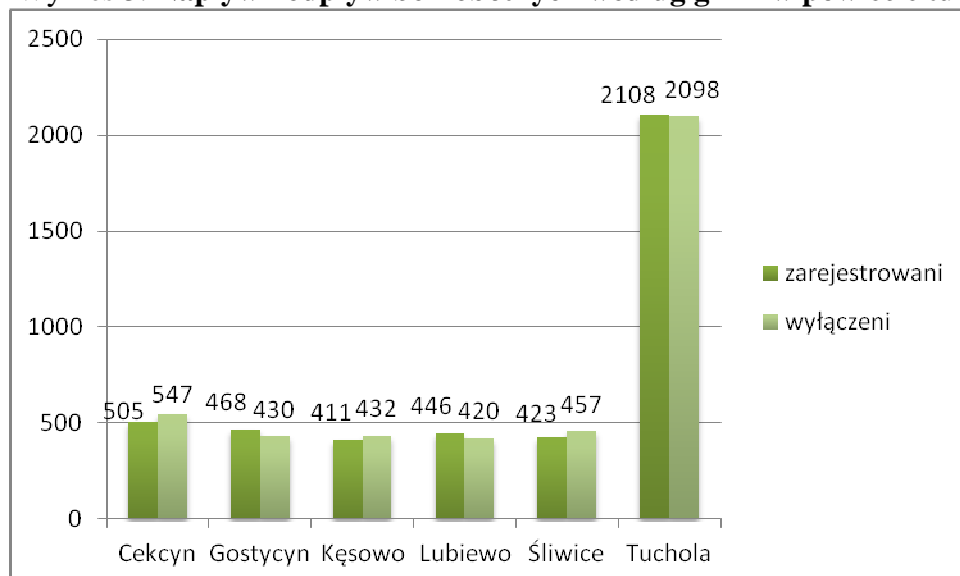
Zadania wynikające z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* dotyczące zagranicznego pośrednictwa pracy realizuje Oddział Pośrednictwa Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Z pomocą tego oddziału, a także Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi klienci mogą:

- uzyskać informacje o możliwościach zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej,
- zapoznać się z ofertami pracy za granicą,
- zapoznać się z krajowymi ofertami pracy z terenu całej Polski,
- wpisać się do internetowej bazy CV osób poszukujących pracy,
- sprawdzić, czy agencja zatrudnienia, z usług której korzystają, działa legalnie oraz dowiedzieć się na jakich zasadach może ona pośredniczyć w oferowaniu pracy w kraju i za granicą (m.in. jakie elementy powinna zawierać umowa z agencją zatrudnienia, za jakie usługi może pobierać opłaty),
- skorzystać z Internetu w celu samodzielnego szukania pracy.

W roku 2011 żaden zakład pracy nie zgłosił do tut. Urzędu Pracy zamiaru zwolnień grupowych pracowników .

Wykres 3. Napływ i odpływ bezrobotnych według gmin w powiecie tucholskim w 2011r.

Źródło : Obliczenia własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

Z powyższego wykresu wynika, że odpływ czyli wyrejestrowania z ewidencji bezrobotnych były wyższe niż napływ czyli nowa rejestracja bezrobotnych w trzech gminach tj. w gminie Cekcyn (o 42 osoby); Śliwice (o 34 osoby); Kęsowo (o 21 osób). W pozostałych gminach więcej osób zarejestrowano niż wyrejestrowano.

3. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych

3.1. Bezrobotne kobiety

W końcu grudnia 2011r. zarejestrowanych było 1.995 kobiet, które stanowiły 57,3 % ogółu bezrobotnych. W odniesieniu do końca grudnia 2010r. liczba kobiet zwiększyła się o 39 osób. Procentowy udział kobiet w ogóle bezrobotnych w roku 2010 stanowił 55,8 %. Udział kobiet wśród bezrobotnych w poszczególnych gminach wynosi od 53,6% w gminie Śliwice do 60,5 % w gminie Cekcyn.

Sytuacja kobiet na rynku pracy nadal jest trudniejsza niż mężczyzn. Według stanu z dnia 31.12.2011 r. ogólna liczba bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy wynosi 1171 osób – z czego kobiety stanowią 67,6% . Prawo do zasiłku posiadało jedynie 17,3 % kobiet, wśród mężczyzn wskaźnik ten wynosił 27,2%.

W 2011r. pracę podjęło 1046 kobiet, co stanowiło 46,4% (w 2010r. – 990 osób i 46,2%) wszystkich bezrobotnych podejmujących pracę. W stosunku do 2010r. nastąpił wzrost liczby kobiet podejmujących pracę o 56 osób.

Szkolenia rozpoczęło 7 kobiet – 21,9% wszystkich podejmujących szkolenia (w roku ubiegłym odpowiednio 40 i 36,4%), staże 135 kobiet – 65,8% wszystkich podejmujących staże (w roku ubiegłym odpowiednio 209 i 63,7%), prace społecznie użyteczne 81 kobiet – 85,3% wszystkich podejmujących (w roku ubiegłym odpowiednio 126 i 77,8%).

3.2 Osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

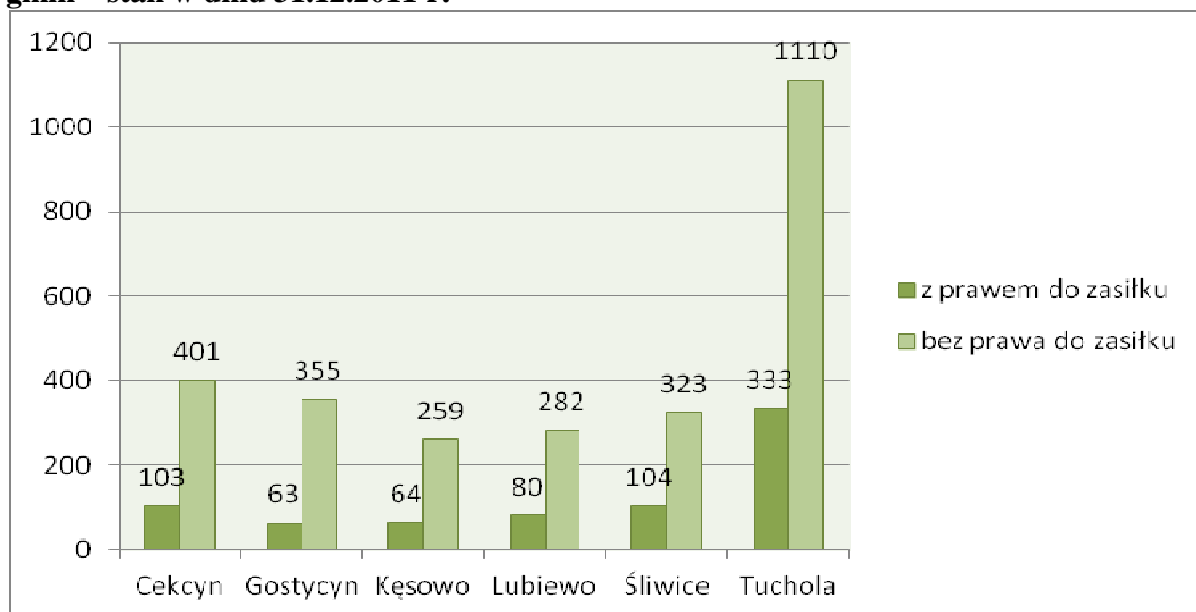
W końcu grudnia 2011 roku w tut. Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 262 bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (w 2010 r. 300 osób), w tym 157 kobiet. Osoby z tej grupy stanowiły 7,5 % ogółu bezrobotnych . W porównaniu do roku ubiegłego liczba bezrobotnych z tej kategorii zmalała o 38 osób, a więc o 14,5%.

Większość bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki stanowią kobiety (60,0%). W 2011 roku 216 osób podjęło pracę (w 2010 roku 191 osób).

3.3 Bezrobotni z prawem do zasiłku

Prawo do pobierania zasiłku w końcu grudnia 2011r. posiadały 752 osoby, co stanowiło 21,6% ogółu bezrobotnych (w końcu 2010r. - 770 osób, tj. 22,0% ogółu). Udział osób uprawnionych do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych z prawem do zasiłku wahał się od 16,1% w gminie Gostycyn do 24,3% w gminie Śliwice. Zasiłek pobierało 17,3 % bezrobotnych kobiet i 27,2% bezrobotnych mężczyzn.

Wykres 4. Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku według gmin – stan w dniu 31.12.2011 r.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

3.4 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na runku pracy

3.4.1 Bezrobotni do 25 roku życia

W końcu grudnia 2011r. zarejestrowanych było 1.003 bezrobotnych do 25 roku życia, stanowili oni 28,8% ogółu bezrobotnych (w 2010r. odpowiednio 1091 osób i 31,1%). Większość bezrobotnych do 25 roku życia to kobiety – 58,9%. Spośród bezrobotnych do 25 roku życia aż 48,1 % - 483 osoby nie miały żadnego doświadczenia zawodowego. Prawo do zasiłku dla osób bezrobotnych posiadało 11,7 % z ogółu bezrobotnych uprawnionych. Najliczniejszą grupę pod względem poziomu wykształcenia stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 30,6%, oraz osoby, które ukończyły szkoły policealne i średnie zawodowe – 27,0% . Osoby zarejestrowane w okresie 3-6 miesięcy stanowiły 26,6% populacji bezrobotnych do 25 roku życia.

Wśród bezrobotnych do 25 roku życia pracę podjęły 682 osoby, co stanowiło 30,3% wszystkich podjęć pracy (w 2010r. odpowiednio 665 osób i 31,0%), szkolenia zawodowe rozpoczęło 13 osób, co stanowiło 40,6% wszystkich rozpoczynających szkolenia zawodowe (w 2010r. odpowiednio 40 osób i 36,4%), staże zawodowe 128 osób tj. 62,4% wszystkich podjęć staży (w 2010r. odpowiednio 216 osoby i 65,9 %), prace społecznie użyteczne – 16 osób tj.16,8% (w 2010r. odpowiednio 22 i 13,6%).

3.4.2 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Według stanu z dnia 31 grudnia 2011r. zarejestrowanych pozostawało 514 osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, którzy stanowili 14,8% ogółu bezrobotnych (w 2010r. było to odpowiednio 477 osób i 13,6%). Wśród tej grupy osób przeważają mężczyźni, stanowiący 63,0% tej populacji (przed rokiem większość bezrobotnych

powyżej 50 roku życia również stanowili mężczyźni – 63,3%).

Wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia pracę podjęło 239 osób, co stanowiło 10,6% wszystkich podjęć pracy (w 2010r. było to odpowiednio: 252 osoby i 11,8%), szkolenia podjęły 2 osoby, co stanowiło 6,2% wszystkich podjęć szkoleń (w 2010r. było to odpowiednio: 17 osób i 15,5%), prace społecznie użyteczne 18 osób, co stanowiło 18,9 % wszystkich podejmujących prace społecznie użyteczne (w 2010r. było to odpowiednio 28 osób i 17,3%).

3.4.3 Długotrwale bezrobotni

Według stanu z dnia 31 grudnia 2011r. zarejestrowanych było 1.791 osób długotrwale bezrobotnych, którzy stanowili 51,4% ogółu bezrobotnych (w 2010r. było to odpowiednio: 1630 osób i 46,5%).

Większość długotrwale bezrobotnych to kobiety – 65,9%, osoby do 34 roku życia (56,3%) o bardzo krótkim stażu pracy (39,2 % nie pracowało dłużej niż 5 lat) lub bez stażu pracy (22,7%) , legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 37,3% oraz wykształceniem gimnazjalnym i niższym– 29,6% . Pracę w 2011r. podjęło 831 osób długotrwale bezrobotnych, co stanowiło 36,9% wszystkich podjęć pracy (w 2010r. było to odpowiednio: 718 osób i 33,5%), szkolenia rozpoczęło 6 osób, tj. 18,7% ogółu (w 2010r. było to odpowiednio 51 osób i 46,4%), staże – 88 osób, tj. 42,93% ogółu (w 2010r. odpowiednio: 109 osoby i 33,2%), prace społecznie użyteczne – 81 osób tj. 85,3% ogółu (w 2010r. było to odpowiednio 130 osób i 80,2%).

3.4.4 Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych

Bezrobotni bez kwalifikacji to osoby nie posiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonego dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu.

Według stanu z dnia 31 grudnia 2011r. zarejestrowanych pozostawało 945 bezrobotnych bez kwalifikacji, którzy stanowili 27,1% ogółu bezrobotnych (w 2010r. było to odpowiednio: 769 osób i 21,9%).

Większość bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych to kobiety – 58,7%, osoby młode (65,7% nie ukończyło 34 roku życia), o bardzo krótkim stażu pracy (37,6% nie pracowało dłużej niż 5 lat) lub bez stażu – 37,7% . Pracę w 2011r. podjęło 465 osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, co stanowiło 20,6% wszystkich podjęć pracy (w 2010r. było to odpowiednio: 341 osób i 15,9%), staże rozpoczęło 42 osoby tj. 20,5% ogółu (w 2010r. było to odpowiednio 70 osób i 21,3%), prace społecznie użyteczne 31 osób tj. 32,6% ogółu (w 2010r. było to odpowiednio: 43 osoby i 26,5%) .

3.4.5 Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia.

Według stanu z dnia 31 grudnia 2011r. zarejestrowanych pozostawało 337 bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, którzy stanowili 9,7% ogółu bezrobotnych (w roku ubiegłym 312 osób- 8,9%). Większość bezrobotnych samotnie wychowujących jedno dziecko do 18 roku życia to

kobiety – 82,2%, a prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 51 osób z tej kategorii, tj. 15,1 % populacji.

Bezrobotni samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia to najczęściej osoby młode (69,7% nie ukończyło 34 roku życia), z krótkim stażem pracy - do 5 lat – 43,3%, legitymujące się wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 40,3% oraz zasadniczym zawodowym – 35,6% oraz pozostające bez pracy w okresie 12-24 miesięcy – 27,9%.

Pracę w 2011r. z tej grupy podjęły 122 osoby, co stanowiło 5,4% wszystkich podjęć pracy.

3.4.6 Bezrobotni niepełnosprawni

Według stanu z dnia 31 grudnia 2011r. zarejestrowanych pozostawało 291 bezrobotnych niepełnosprawnych, którzy stanowili 8,3% ogółu bezrobotnych (w 2010r. odpowiednio: 285 osób i 8,1%).

Pracę w 2011r. podjęło 269 osób niepełnosprawnych, co stanowiło 11,9 % wszystkich podjęć pracy (w 2010r. było to odpowiednio: 231 osób i 10,8%), szkolenia nie podjęła żadna osoba (w ubiegłym roku 8 osób i 7,3%), staże 32 osoby, tj. 15,6% ogółu (w roku poprzednim 41 osób tj. 12,5% ogółu).

Poza niepełnosprawnymi bezrobotnymi w rejestrze znajdują się również 43 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy nie pozostających w zatrudnieniu (nie mają oni statusu osoby bezrobotnej).

W końcu 2011 roku niepełnosprawni bezrobotni mężczyźni stanowili 56,0% ogółu zarejestrowanych osób niepełnosprawnych (kobiety zaś- 44,0 %), wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy również dominują mężczyźni. Najczęściej to osoby w wieku od 45 do 54 lat – 28,9 %, z lekkim stopniem niepełnosprawności (69,7%) - w przypadku osób bezrobotnych, a umiarkowanym w przypadku osób poszukujących pracy, z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym.

Ze względu na ograniczone środki PFRON w 2011r. nie udzielano refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tucholi. W 2010r. w ramach tej formy utworzono 3 miejsca pracy w 2 zakładach.

W 2011r. ze środków PFRON udzielono 2 osobom niepełnosprawnym w tym 1 poszukującemu pracy jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w zakresie usług związanych z zagospodarowaniem terenów zieleni; wykonywania konstrukcji i pokryć dachowych. Na ten cel wydatkowano środki w kwocie 64.800,00zł. Ponadto 4 osobom bezrobotnym niepełnosprawnym udzielono jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej ze środków Funduszu Pracy.

Tabela 3. Cechy społeczno – demograficzne osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy według stopnia niepełnosprawności, wykształcenia, wieku, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy oraz rodzaju niepełnosprawności – stan w dniu 31.12.2011r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni niepełnosprawni		Poszukujący pracy niepełnosprawni	
	Ogółem	% w ogółem	Ogółem	% w ogółem
Ogółem	291	100	43	100

Wyszczególnienie	Bezrobotni niepełnosprawni		Poszukujący pracy niepełnosprawni	
	Ogółem	% w ogółem	Ogółem	% w ogółem
kobiety	128	44,0	17	39,5
<i>Stopień niepełnosprawności</i>				
Znaczny	6	2,1	7	16,3
Umiarkowany	82	28,2	32	74,4
Lekki	203	69,7	4	9,3
<i>wykształcenie</i>				
Wyższe	6	2,0	2	4,6
Policealne i średnie zawodowe	59	20,3	9	21,0
Średnie ogólnokształcące	15	5,1	2	4,6
Zasadnicze zawodowe	116	39,9	16	37,2
Gimnazjalne	11	3,8	0	0,0
Podstawowe	84	28,9	14	32,6
<i>wiek</i>				
18-24	30	10,3	1	2,3
25-34	69	23,7	8	18,6
35-44	38	13,1	10	23,3
45-54	84	28,9	11	25,6
55-64	70	24	13	30,2
<i>staż pracy</i>				
Do 1 roku	25	8,6	5	11,6
1-5 lat	54	18,5	6	14,0
5-10 lat	41	14,1	7	16,3
10-20 lat	75	25,8	10	23,2
20 lat i więcej	71	24,4	7	16,3
Bez stażu	25	8,6	8	18,6
<i>czas pozostawiania bez pracy</i>				
Do 3 miesięcy	93	31,9	4	9,3
3-6 miesięcy	57	19,6	4	9,3
6-12 miesięcy	50	17,2	7	16,3
Powyżej 12 miesięcy	91	31,3	28	65,1
<i>Rodzaj niepełnosprawności</i>				
Upośledzenie umysłowe	8	2,8	2	4,7
Choroby psychiczne	21	7,2	5	11,6
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	21	7,2	3	7,0
Choroby narządu wzroku	32	11,2	7	16,3
Upośledzenia narządu ruchu	80	27,5	7	16,3
Epilepsja	14	4,8	6	13,9
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	25	8,6	1	2,3
Choroby układu pokarmowego	3	1,0	0	0,0
Choroby układu moczowo-płciowego	5	1,7	0	0,0
Choroby neurologiczne	44	15,1	6	13,9

Wyszczególnienie	Bezrobotni niepełnosprawni		Poszukujący pracy niepełnosprawni	
	Ogółem	% w ogółem	Ogółem	% w ogółem
Inne	32	11,0	3	7,0
Nieustalone	6	2,1	3	7,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu.

3.4.7 Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego

W 2011 roku w ewidencji osób bezrobotnych było 917 osób bez doświadczenia zawodowego, analogicznie w roku 2010 – 923. Pojęcie bezrobotnego bez doświadczenia zawodowego oznacza bezrobotnego, który nie wykonywał zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub nie prowadził działalności gospodarczej przez okres co najmniej 6 miesięcy.

Wśród tej kategorii bezrobotnych najwięcej osób posiadało wykształcenie gimnazjalne i niższe – 30,4% oraz policealne i średnie zawodowe – 29,5% .

Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego to przede wszystkim osoby młode w wieku 18-24 lata – 62,7% . Kobiety stanowiły 71,3 % bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego. Pracę podjęło 449 osób , co stanowiło 19,9% wszystkich osób podejmujących pracę.

3.4.8 Bezrobotni bez wykształcenia średniego.

W końcu 2011 roku zarejestrowane były 2.253 osoby bez wykształcenia średniego, stanowiły one 64,7 % – (w 2010 -2.308 osób i 65,8 %) ogółu bezrobotnych. Spośród tej kategorii 51,1% to kobiety. Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowiły 57,9 % - 1.304 osoby - tej populacji, natomiast osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym 42,1% - 949 osoby. Najwięcej bezrobotnych z tej grupy stanowiły osoby młode (wiek 18-34 lat) – 1.110 osób i 49,3%, z krótkim stażem pracy (do 5 lat) 797 osób i 35,4 % oraz pozostające bez pracy w okresie 12-24 miesięcy: 461 osób i 20,5 % i w okresie 1-3 miesięcy: 457 osób i 20,3 % . Pracę podjęło 1245 osób, co stanowiło 55,2% wszystkich osób podejmujących pracę.

3.4.9 Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia

Według stanu na 31.12.2011r. zarejestrowanych było 30 osób bezrobotnych, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia (w 2010 - 15 osób). Wszystkie osoby z tej grupy to mężczyźni, głównie w wieku 35-44 (11 osób) oraz 45-54 lat (8 osób) z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 16 osób i 53,3% oraz zasadniczym zawodowym 13 osób -43,3%, ze stażem pracy do lat 5 - 16 osób i 53,3%. Tylko 2 osoby z tej populacji posiadały prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Pracę w 2011r. podjęło 5 bezrobotnych z tej kategorii (w 2010r. również 5 osób).

3.4.10 Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka

Według stanu z dnia 31.12.2011 roku zarejestrowanych było 436 kobiet (w 2010 -399), które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Stanowiły one 12,5 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych oraz 21,8 % ogółu zarejestrowanych kobiet. Prawo do zasiłku posiadało 8 kobiet. Pracę podjęło 70 kobiet.

3.5 Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy

W 2011r. zarejestrowano 4.361 bezrobotnych, w tym 3.425 osób poprzednio pracujących (w roku ubiegłym było to odpowiednio 4.944 i 3.818). Biorąc pod uwagę rodzaj działalności ostatniego pracodawcy według Polskiej Klasyfikacji Działalności należy stwierdzić, że najczęściej rejestrowani bezrobotni pracowali w:

- przetwórstwie przemysłowym – 1.151 osób tj. 33,6% zarejestrowanych poprzednio pracujących;
- handlu hurtowym i detalicznym, naprawach pojazdów samochodowych , włączając motocykle – 623 osoby, tj. 18,2% zarejestrowanych poprzednio pracujących
- budownictwie – 399 osób tj. 11,6% poprzednio pracujących ,
- pozostałej działalności usługowej – 225 osób tj. 6,6 % poprzednio pracujących,
- administracji publicznej i obronie narodowej , obowiązkowych ubezpieczeniach społecznych– 222 osoby tj. 6,5% poprzednio pracujących ,
- działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 135 osób tj. 3,9 %.
- rolnictwie, łowiectwie , leśnictwie i rybactwie– 126 osób tj. 3,7% poprzednio pracujących ,

W 2011 roku nastąpił spadek napływu osób bezrobotnych - o 583 osoby w stosunku do roku 2010.

3.6 Bezrobotni według zawodów i specjalności

W końcu 2011r. zarejestrowanych było 2.990 bezrobotnych posiadających zawód. Stanowili oni 85,9% ogółu bezrobotnych. Natomiast osoby, które nie legitymowały się żadnym zawodem stanowiły 14,1% ogółu bezrobotnych – zarejestrowane były 492 takie osoby.

Tabela 4. Zawody najczęściej występujące wśród bezrobotnych – stan w dniu 31.12. 2011r.

Nazwa zawodu	Osoby	% w ogółem bezrobotnych posiadających zawód
Sprzedawca	446	14,9
Ślusarz	134	4,5
Kucharz, kucharz małej gastronomii	133	4,4
Stolarz	122	4,1
Robotnik gospodarczy	116	3,9

Nazwa zawodu	Osoby	% w ogółem bezrobotnych posiadających zawód
Krawiec	75	2,5
Mechanik pojazdów samochodowych	71	2,4
Technik ekonomista	71	2,4
Sortowacz materiałów drzewnych	65	2,2
Szwaczka	58	1,9
Robotnik budowlany	58	1,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika 3 do sprawozdania MPiPS-01 Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności

Bezrobotni w 11 zawodach wymienionych w tabeli 4 stanowią 45% bezrobotnych posiadających zawód.

W 2011r. zarejestrowało się 4.361 osób jako osoby bezrobotne. Wśród osób, które rejestrowały się jako bezrobotne – 3.728 osób (85,5%) posiadało zawód, bez zawodu zarejestrowano 633 osoby (14,5% ogółu rejestrujących się).

Tabela 5. Zawody najczęściej występujące wśród bezrobotnych rejestrujących się w 2011r.

Nazwa zawodu	Osoby	% w ogółem bezrobotnych posiadających zawód
Sprzedawca	480	11,0
Ślusarz	172	3,9
Stolarz	150	3,4
Kucharz, kucharz małej gastronomii	134	3,1
Robotnik gospodarczy	123	2,8
Mechanik pojazdów samochodowych	96	2,2
Robotnik budowlany	95	2,2
Cukiernik	92	2,1
Murarz	77	1,8
Technik ekonomista	76	1,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika 3 do sprawozdania MPiPS-01 Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności

W 2011 roku najwięcej bezrobotnych rejestrowało się w zawodach sprzedawcy-480 osób, ślusarza-172 osoby oraz stolarza 150 osób. Także i w tych zawodach najwięcej było zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2011r.

3.7 Osoby bezrobotne według czasu pozostawiania bez pracy , wieku oraz poziomu wykształcenia.

W końcu 2011r. zarejestrowanych było 3.482 bezrobotnych w tym 1.995 kobiet. Najwięcej bezrobotnych pozostawało bez pracy przez okres od 12 do 24 miesięcy - 717 osób (20,6% ogółu) oraz od 6 do 12 miesięcy -683 osób (19,6%) .

Biorąc pod uwagę wiek zarejestrowanych bezrobotnych były to przede wszystkim osoby od 25 do 34 roku życia -1.053 osoby (30,2 % ogółu) oraz do 25 roku życia

1003 osoby-28,8 %. Najmniej było osób powyżej 60 roku życia -51 osób (1,5 %) oraz osób w przedziale wiekowym 55-60 lat - 206 osób-5,9 %.

Najwięcej bezrobotnych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe -1.304 osoby 37,4% ogółu zarejestrowanych) oraz gimnazjalne lub niższe - 949 osób (27,2%). Najmniej bezrobotnych zarejestrowanych było z wykształceniem wyższym 182 osoby – 5,2 %.

Tabela 6. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy, wieku oraz poziomu wykształcenia- stan w dniu 31.12.2011 r.

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych razem	Liczba bezrobotnych kobiet
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	287	128
	1 – 3	663	319
	3 - 6	678	370
	6 - 12	683	386
	12 - 24	717	454
	pow. 24	454	338
Wiek	18 – 24	1 003	591
	25 - 34	1 053	657
	35 - 44	631	393
	45 - 54	538	277
	55 - 59	206	77
	60 - 64	51	X
Wykształcenie	wyższe	182	122
	policealne i średnie zawodowe	734	506
	średnie ogólnokształcące	313	216
	Zasadnicze zawodowe	1 304	680
	gimnazjalne i poniżej	949	471

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01 Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku oraz poziomu wykształcenia i stażu pracy.

4. Usługi rynku pracy

4.1 Pośrednictwo pracy

W 2011 roku do PUP Tuchola wpłynęło 978 zgłoszeń wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Liczba zgłoszonych miejsc pracy zarobkowej wyniosła 647, natomiast wolnych miejsc aktywizacji zawodowej (staże, przygotowania zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne) 331.

Wśród zgłoszonych wolnych miejsc pracy oferty pracy subsydiowanej stanowiły 32,8 % - 212 miejsc pracy, natomiast oferty miejsc pracy niesubsydiowanej stanowiły 67,2 % -435 wolnych miejsc pracy.

W stosunku do roku ubiegłego liczba zgłoszonych miejsc pracy i miejsc aktywizacji

zawodowej spadła o 27,3% tj. 267 miejsc .

Tabela 7. Wolne miejsca pracy oraz miejsca aktywizacji zawodowej najczęściej zgłaszane w PUP Tuchola w 2011r. według zawodów.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba wolnych miejsc				
		Ogółem	Staże	% w ogółem	Prace społecznie użyteczne	% w ogółem
515303	Robotnik gospodarczy	145	0	0,0	78	53,8
411004	Technik prac biurowych	93	66	71,0	2	2,1
753303	Szwaczka	50	0	0,0		0,0
522301 524502	Sprzedawca (sprzedawca w stacji paliw)	33	0	0,0	0	0,0
722204	Ślusarz	26	14	53,8	0	0,0
751203	Karmelarz	22	2	9,1	0	0,0
752205 752208	Stolarz (stolarz meblowy)	19	2	10,5	0	0,0
432103	Magazynier	17	7	41,2	0	0,0
751201	Cukiernik	16	5	31,2	0	0,0
753403	Tapicer meblowy	16	0	0,0	0	0,0
332203	Przedstawiciel handlowy	14	0	0,0	0	0,0
541307 541308	Pracownik ochrony: - bez licencji - I stopnia	14	0	0,0	0	0,0
711202	Murarz	14	1	7,1	0	0,0
751402	Przetwórcza owoców i warzyw	14	0	0,0	0	0,0
722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	13	1	7,7	0	0,0
325905	Opiekunka dziecięca	13	4	30,8	9	69,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika 3 do sprawozdania MPiPS-01 Bezrobotni oraz ofert pracy wg .zawodów i specjalności oraz obliczeń własnych.

Zgłoszone w 2011r. miejsca pracy oraz aktywizacji zawodowej najczęściej pochodziły od pracodawców funkcjonujących w sektorze:

- przetwórstwa przemysłowego - **318 wolnych miejsc,**
- administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych ubezpieczeń społecznych - **211 wolnych miejsc,**
- handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, wyłączając motocykle - **88 wolnych miejsc,**
- budownictwa - **84 wolne miejsca.**

Miejsca pracy oraz aktywizacji zawodowej z w/w sektorów stanowiły 71,7% miejsc zgłoszonych w 2011r.

Dla zrealizowania zgłoszonych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wezwano 3.072 osoby bezrobotne (w 2010r. 3.927), w tym 2.261 osób wezwano w celu przedstawienia propozycji pracy, 703 osoby celem przedstawienia propozycji stażu i 108 osób celem przedstawienia propozycji prac społecznie użytecznych. Propozycje miejsc pracy oraz miejsc aktywizacji zawodowej przedstawiane są nie tylko wezwanym w tym celu osobom bezrobotnym , ale także osobom zgłaszającym się z własnej inicjatywy bądź zgłaszającym się w wyznaczonym terminie. Skierowania wydano 2.003 osobom (w 2010r. 2.308 osobom), z czego 1.282 skierowania do pracy, 619 na staż i 102 na prace społecznie użyteczne. Zorganizowano również 9 spotkań osób bezrobotnych z pracodawcami - uczestniczyły w nich 132 osoby bezrobotne.

W 2011 roku pracę podjęło 2.253 bezrobotnych. Było to o 110 osoby więcej niż w 2010r. Podjęcia pracy stanowiły 51,4% ogółu wyłączeń z ewidencji bezrobotnych (w roku poprzednim 46,8%).

Zatrudnienie niesubsydiowane (1.942 osoby) stanowiło 86,2% wszystkich podjęć pracy przez bezrobotnych (w roku poprzednim było to odpowiednio 1.590 i 74,2%). Natomiast zatrudnienie subsydiowane (311 osób) stanowiło 13,8% wszystkich podjęć pracy (w roku ubiegłym było to odpowiednio 553 osoby i 25,8%).

Zatrudnienie najczęściej podejmowały osoby bez wykształcenia średniego (55,2%) , mężczyźni (53,6%), długotrwale bezrobotni (36,9%), i osoby do 25 roku życia (30,3%).

Tabela 8. Wybrane kategorie bezrobotnych podejmujących w 2011r. zatrudnienie.

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	kobiety
Ogółem	2.253	100,0	1046
z tego:			
do 25 roku życia	682	30,3	309
długotrwale bezrobotni	831	36,9	428
powyżej 50 roku życia	239	10,6	98
samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia	122	5,4	88
niepełnosprawni bezrobotni	269	11,9	150
Bez doświadczenia zawodowego	449	19,9	228
Bez wykształcenia średniego	1245	55,2	445
Bez kwalifikacji zawodowych	465	20,6	223

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS -01

4.2 Usługi EURES

Europejskie Służby Zatrudnienia to sieć współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy, wspierająca mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym i transgranicznym w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii, Islandii i Szwajcarii.

W ramach sieci EURES osoby poszukujące pracy za granicą mogą same lub z pomocą pośrednika pracy umieścić swoją ofertę w internecie.

Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi udostępnia bezrobotnym jedno stanowisko komputerowe do samodzielnego poszukiwania pracy.

Chętni do pracy za granicą mają dostęp do międzynarodowego pośrednictwa pracy, są informowani na temat warunków życia i pracy w krajach członkowskich oraz

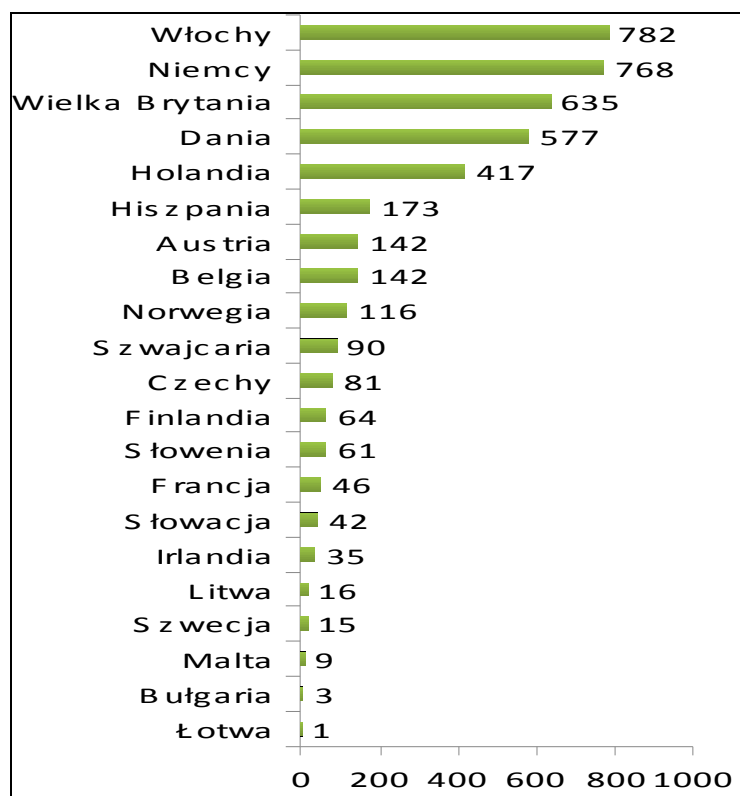

sytuacji na rynkach pracy tych krajów. Do dyspozycji tych osób pozostaje baza ofert pracodawców zainteresowanych rekrutacją pracowników z zagranicy; z kolei pracodawcy mogą korzystać z bazy CV poszukujących pracy zainteresowanych pracą za granicą.

Powiatowy Urząd Pracy w ramach pośredniczenia w poszukiwaniu pracy za granicą pomaga osobom bezrobotnym w tłumaczeniu dokumentów aplikacyjnych na język angielski, wysyłaniu ich drogą elektroniczną, wypełnianiu dokumentów rejestracyjnych do pracy za granicą, udostępnia wzory europejskiego CV oraz listu motywacyjnego.

Liczbę wolnych miejsc pracy EURES w 2011 r. przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Liczba miejsc pracy EURES w 2011 roku w podziale na poszczególne kraje.

Źródło: Obliczenia własne

Łącznie zgłoszono 4125 miejsc pracy EURES. Najwięcej wolnych stanowisk było we Włoszech (782), w Niemczech (678), w Wielkiej Brytanii (635), w Danii (577) oraz w Holandii (417).

4.3 Indywidualny Plan Działania.

Dla bezrobotnych, którzy mają problemy ze znalezieniem pracy przygotowuje się Indywidualny Plan Działania. IPD jest to osobisty program poszukiwania pracy przygotowany przy współpracy osoby bezrobotnej i poszukującej pracy z pośrednikiem pracy lub doradcą zawodowym. W trakcie realizacji IPD ustala się działania dostosowane do sytuacji osobistej danej osoby oraz do lokalnego rynku pracy. Celem podjętych działań jest podjęcie zatrudnienia, działalności gospodarczej lub innej pracy zarobkowej.

W 2011 roku IPD przygotowano dla 1507 bezrobotnych. Realizację IPD

zakończyło w 2011 roku 817 bezrobotnych.

Według stanu w dniu 31.12.2011 roku 2.395 bezrobotnych oraz 22 poszukujących pracy było w trakcie realizacji IPD.

4.4 Poradnictwo zawodowe.

W 2011 roku 1172 osoby skorzystały z porady indywidualnej. Grupowym poradnictwem objęto 256 osób w 29 grupach. Z badań testowych skorzystały 3 osoby. Celem tych badań było określenie predyspozycji zawodowych danej osoby.

Informacją zawodową objęto 527 bezrobotnych, w tym 192 osoby w ramach informacji indywidualnej oraz 335 osób bezrobotnych w ramach poradnictwa grupowego. Informacja grupowa prowadzona była w 29 grupach.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej w PUP Tuchola – stan w końcu 2011r.

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	kobiety
Liczba osób, które skorzystały z porady indywidualnej			
Ogółem	1172	100	717
z tego:			
do 25 roku życia	337	28,7	214
bezrobotni powyżej 12 miesięcy	527	45,0	348
bezrobotni powyżej 50 roku życia	178	15,2	65
zamieszkali na wsi	895	76,4	540
niepełnosprawni	88	7,5	34
Poradnictwo grupowe			
Ogółem	256	100	181
z tego:			
do 25 roku życia	86	33,6	58
bezrobotni powyżej 12 miesięcy	173	67,6	129
bezrobotni powyżej 50 roku życia	21	8,2	9
zamieszkali na wsi	220	85,9	156
niepełnosprawni	8	3,1	4
Badania testowe			
Ogółem	3	100	2
z tego:			
do 25 roku życia	2	66,7	2
zamieszkali na wsi	3	100	2
bezrobotni powyżej 12 miesięcy	0	0,0	0
bezrobotni powyżej 50 roku życia	0	0,0	0
niepełnosprawni	0	0,0	0
Informacja zawodowa			
Ogółem	527	100	284

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika 4 do sprawozdania MPiPS-01 Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa(...)

W 2011 roku bezrobotni korzystający z poradnictwa zawodowego to przede wszystkim kobiety (61,2% porady indywidualne, 70,7% poradnictwo grupowe, 53,9 % informacja zawodowa) osoby zamieszkałe na wsi (76,4% porady indywidualne, 85,9% poradnictwo grupowe).

Ponadto doradca zawodowy na zaproszenie Polskiego Związku Niewidomych - Okręg Kujawsko – Pomorski przeprowadził spotkanie grupowe dla członków stowarzyszenia, biorących udział w projekcie przeciwdziałającemu wykluczeniu społecznemu osób z dysfunkcją narządu wzroku „Poznaj siebie 2” . W spotkaniu uczestniczyło 12 osób nie zarejestrowanych w tut. Urzędzie.

4.5 Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy realizowana jest poprzez organizację szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy – Klub Pracy , organizację zajęć aktywizacyjnych , umożliwianie dostępu do elektronicznych baz danych służących nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.

Szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy przeznaczone jest dla tych bezrobotnych lub poszukujących pracy , którzy mają poważne trudności związane z poszukiwaniem pracy. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy prowadzona jest w ramach klubu pracy.

Szkolenie w Klubie Pracy trwa 3 tygodnie i składa się z dwóch części:

- część I- trwa dwa tygodnie: 40 godzin zajęć prowadzonych metodą warsztatów szkoleniowych, na których uczestnicy zdobywają wiedzę teoretyczną i rozwijają praktyczne umiejętności poszukiwania pracy.
- część II –trwa 1 tydzień i polega na samodzielnym poszukiwaniu pracy a następnie na wspólnej wymianie doświadczeń z wizyt u pracodawców .

W 2011 roku w ramach szkolenia w Klubie Pracy uczestniczyły 52 osoby.

Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 98,1 % (51 osób) wszystkich uczestników szkolenia w Klubie Pracy. Osoby długotrwale bezrobotne uczestniczące w Klubie Pracy to przede wszystkim osoby w wieku 25 – 34 - 30,8% (16 osób) i wieku 35-44 - 28,8% (15 osób), z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 46,1% (24 osoby) lub gimnazjalnym i niższym – 34,6% (18 osób) wszystkich uczestników KP. Ponadto 30,8% osób długotrwale bezrobotnych ,będących uczestnikami Klubu Pracy, nie posiadała żadnego stażu pracy. Zatrudnienie po zakończeniu szkolenia w Klubie Pracy podjęły 2 osoby, 1 osoba podjęła staż.

Uczestnikom szkolenia udostępnia się 12 notebooków z dostępem do Internetu w celu pisania i wysyłania dokumentów aplikacyjnych oraz poszukiwania na stronach internetowych informacji o ofertach pracy. Uczestnicy mogą również korzystać ze skanera, kserokopiarki i drukarki. Ponadto na zajęciach korzysta się z filmów szkoleniowych z zakresu poradnictwa zawodowego oraz projektora multimedialnego.

W 2011 roku w zajęciach aktywizacyjnych uczestniczyło 114 osób , w tym 2 osoby poszukujące pracy. Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 67,5 % wszystkich uczestników. Zajęcia prowadzono w 12 grupach warsztatowych. Warsztaty obejmowały tematykę: tworzenia dokumentów aplikacyjnych, przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej, metod poszukiwania pracy i rynku pracy.

4.6 Szkolenia

W 2011 r. szkolenia indywidualne rozpoczęły 32 osoby.

Szkolenia indywidualne dotyczyły następujących dziedzin :

- operator koparko – ładowarki – 3 osoby, 2 osoby podjęły zatrudnienie,
- kwalifikacja wstępna przyspieszona dla transportu drogowego – 5 osób, 4 osoby podjęły zatrudnienie,
- spawanie metodą MAG 135 – 7 osób, 3 osoby podjęły zatrudnienie,
- kurs masażu orientalnych i ajurwedyjskich – 2 osoby, 1 osoba podjęła zatrudnienie,
- drwal – specjalistyczny kurs operatora pilarki spalinowej – 2 osoby, obie podjęły zatrudnienie,
- prawo jazdy kat. CE – 2 osoby, 2 osoby podjęły zatrudnienie,
- obsługa żurawi HDS – 2 osoby, 2 osoby podjęły zatrudnienie,
- stylizacja paznokci i wizaż z przedłużaniem rzęs - 2 osoby, obie podjęły zatrudnienie,
- prawo jazdy kategorii C – 2 osoby,
- podstawowy kurs florystyczny – 1 osoba,
- szkolenie podstawowe strażników gminnych (miejskich) – 1 osoba, 1 osoba podjęła zatrudnienie,
- szkolenie podstawowe strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej – 1 osoba, 1 osoba podjęła zatrudnienie,
- szkolenie dla kandydatów na instruktorów nauki jazdy kat. B – 1 osoba,
- kurs do licencji pracownika ochrony II stopnia – 1 osoba, w trakcie szkolenia do 22.01.2012r.

Ze szkoleń najczęściej korzystali mężczyźni (78,1%) oraz osoby bez wykształcenia średniego (43,7%)

W 2011r. szkolenia indywidualne ukończyło 37 osób, tj. 31 osób, które rozpoczęły je w 2011r. i 6 osób , które rozpoczęły szkolenie w 2010r. i kontynuowały w 2011r.

Pracę w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu szkolenia podjęły 22 osoby, efektywność zatrudnieniowa wyniosła 59,5%.

Tabela 10. Wybrane kategorii bezrobotnych podejmujących w 2011 r. szkolenia

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	kobiety
Ogółem	32	100,0	7
z tego:			
do 25 roku życia	13	40,6	4
długotrwale bezrobotni	6	18,7	3
Powyżej 50 roku życia	2	6,2	0
Zamieszkali na wsi	23	71,9	5
Niepełnosprawni bezrobotni	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

5. Instrumenty rynku pracy

5.1. Prace interwencyjne

W 2011 roku zwarto 61 umów na zorganizowanie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych. W ich wyniku 96 bezrobotnych uzyskało zatrudnienie: w tym 78 osób w podmiotach gospodarczych (w 2010r. 63 osoby), a 18 w jednostkach samorządu terytorialnego (w 2010r. 32 osoby).

Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych najczęściej podejmowały osoby zamieszkałe na wsi (64,6%) i kobiety (51,0%).

Tabela 11. Wybrane kategorie bezrobotnych podejmujący w 2011r. zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych.

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	Kobiety
Ogółem	96	100	49
z tego:			
do 25 roku życia	39	37,5	19
długotrwale bezrobotni	42	43,7	23
zamieszkali na wsi	62	64,6	33
powyżej 50 roku życia	15	15,6	9
bez kwalifikacji	8	8,3	5
niepełnosprawni bezrobotni	7	7,3	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

W 2011 roku prace interwencyjne zakończyły 82 osoby, a dalsze zatrudnienie po zakończeniu okresu refundacji uzyskało 77 osób.

Udział bezrobotnych z poszczególnych gmin w zatrudnieniu w ramach prac interwencyjnych wyniósł od 6,2% w gminie Kęsowo do 45,8% w Tucholi.

5.2. Roboty publiczne

W 2011r. zatrudnienie w ramach robót publicznych uzyskało 52 bezrobotnych (w 2010r. 131 bezrobotnych). Pracę w ramach robót publicznych najczęściej podejmowały osoby zamieszkałe na wsi (90,4%) oraz długotrwale bezrobotne 71,1%. Kobiety stanowiły 19,2% ogółu podejmujących roboty publiczne.

Tabela 12. Wybrane kategorie bezrobotnych podejmujący w 2011r. zatrudnienie w ramach robót publicznych.

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	kobiety
Ogółem	52	100	10
z tego:			
do 25 roku życia	2	3,8	1
długotrwale bezrobotni	37	71,1	8
zamieszkali na wsi	47	90,4	9
powyżej 50 roku życia	28	53,8	7
bez kwalifikacji	8	15,4	1
niepełnosprawni bezrobotni	7	13,5	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

Pracę w ramach robót publicznych zakończyło 53 bezrobotnych, a dalsze zatrudnienie po zakończeniu okresu refundacji uzyskały 22 osoby.

Udział bezrobotnych z poszczególnych gmin w zatrudnieniu w ramach robót publicznych wynosił od 11,5% w gminie Gostycyn do 19,2 % w gminie Cekcyn i Lubiewo.

5.3. Staże

W 2011 r. zawierano umowy o organizację staży na okres 3 miesięcy (w ubiegłych latach na okres 6 miesięcy), powodem tego była mniejsza suma środków Funduszu Pracy przyznana na realizację zadań.

W 2011 roku zawarto 153 umowy o zorganizowanie stażu. W ramach zawartych umów zaktywizowano 205 osób bezrobotnych (w 2010r. 328 bezrobotnych).

Wśród bezrobotnych podejmujących staże dominowały osoby bezrobotne do 25 roku życia (62,4%), kobiety 65,8% oraz osoby zamieszkałe na wsi 54,6%.

Tabela 13. Wybrane kategorie bezrobotnych rozpoczynający staż w 2011 r.

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	Kobiety
Ogółem	205	100	135
z tego:			
do 25 roku życia	128	62,4	86
długotrwale bezrobotni	88	42,9	64
zamieszkali na wsi	112	54,6	78
powyżej 50 roku życia	29	14,1	13
bez kwalifikacji	42	20,5	37
niepełnosprawni bezrobotni	32	15,6	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

Obszary zawodowe, w których bezrobotni najczęściej odbywali staże to:

- prace biurowe,
- usługi gastronomiczne,
- przetwórstwo przemysłowe,
- opieka społeczna i zdrowotna,
- rachunkowość i księgowość,
- architektura i budownictwo.

W 2011r. staże zakończyło 278 osób bezrobotnych, a pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po zakończeniu stażu podjęły 143 osoby.

Udział bezrobotnych z poszczególnych gmin w stażach wyniósł od 2,9 % w gminie Śliwice do 55,1% w Tucholi.

5.4. Prace społecznie użyteczne:

W 2011r. z samorządami gminnymi w powiecie tucholskim zawarto 7 porozumień o organizację i wykonywanie prac społecznie użytecznych w ramach których zaktywizowano 95 bezrobotnych (w 2010r. – 162 osoby). Ta forma aktywizacji kierowana jest do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, będących jednocześnie klientami ośrodków pomocy społecznej.

Wśród osób podejmujących prace społecznie użyteczne dominowały osoby zamieszkałe na wsi – 96,8%, kobiety 85,3% ogółu osób zaktywizowanych w tej

formie i osoby długotrwale bezrobotne – 85,3%.

Tabela 14. Wybrane kategorie bezrobotnych podejmujący w 2011r. prace społecznie użyteczne.

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	Kobiety
Ogółem	95	100	81
z tego:			
do 25 roku życia	16	16,8	15
długotrwale bezrobotni	81	85,3	68
zamieszkali na wsi	92	96,8	79
powyżej 50 roku życia	18	18,9	13
bez kwalifikacji	31	32,6	28
niepełnosprawni bezrobotni	8	8,4	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

Pracę w trakcie trwania prac społecznie użytecznych lub w okresie do 3 miesięcy po ich zakończeniu uzyskało 16 bezrobotnych .

Tabela 15. Wybrane kategorie bezrobotnych wykonujący prace społecznie użyteczne w 2011 roku z podziałem na gminy

Gmina	razem	% w ogółem	Zatrudnieni w trakcie lub po zakończeniu prac	
			osoby	% w razem
Ogółem	95	100	16	100
Cekcyn	12	13,3	0	0
Gostycyn	21	23,2	6	37,5
Kęsowo	24	25,3	7	37,5
Lubiewo	7	7,4	0	0
Śliwice	21	21,0	1	6,2
Tuchola	10	10,5	2	12,5

Źródło :Obliczenia własne .

5.5. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla pracodawcy zatrudniającego osobę bezrobotną.

W 2011r. zawarto 15 umów na refundację kosztów wyposażenia 18 stanowisk pracy dla bezrobotnych (w 2010r. 59 umów na refundację 86 stanowisk pracy). W ich wyniku powstały nowe stanowiska pracy u pracodawców:

- w mieście i gminie Tuchola – 13 stanowisk pracy;
- w gminie Lubiewo – 1 stanowisko pracy;
- w gminie Cekcyn – 2 stanowiska pracy;
- w gminie Gostycyn - 1 stanowisko pracy;
- w gminie Kęsowo – 1 stanowisko pracy.

Średni koszt refundacji stanowiska pracy wyniósł 16.378,95 zł (w 2010r. - 17.940,82 zł).

Na zrefundowanych stanowiskach pracy w 2011r. zatrudnienie uzyskało 53 bezrobotnych, w tym 35 osób w ramach wakatów na miejscach pracy zrefundowanych w latach poprzednich .

Najwięcej bezrobotnych zatrudnionych na zrefundowanych stanowiskach pracy

należało do grupy bezrobotnych bez wykształcenia średniego (56,6 %) , do 25 roku życia (34,0 %) oraz długotrwale bezrobotnych (30,2%).

Tabela 16. Wybrane kategorie bezrobotnych podejmujący w 2011r. zatrudnienie w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	Kobiety
Ogółem	53	100	15
z tego:			
do 25 roku życia	18	34,0	4
powyżej 50 roku życia	6	11,3	1
długotrwale bezrobotni	16	30,2	7
bez kwalifikacji zawodowych	11	20,7	2
bez doświadczenia zawodowego	10	18,9	3
bez wykształcenia średniego	30	56,6	6
Samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia	0	0	0
Niepełnosprawni bezrobotni	10	18,9	4

Źródło: Obliczenia własne.

5.6. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej

W 2011r. jednorazowe środki udzielono 69 bezrobotnym (w 2010r. 102 osobom) z przeznaczeniem na podjęcie działalności:

- usługowej – 50 osobom (w 2010r. - 62);
- handlowej –13 osobom (w 2010r. –31);
- produkcyjnej – 6 osobom (w 2010r. – 9) .

W 2011r. bezrobotni decydowali się przede wszystkim na podejmowanie działalności usługowej. Działalność usługowa dotyczyła najczęściej dziedziny remontowo – budowlanej – 17 osób; konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych-5 osób; fotograficznej – 4 osoby; sprzątającej – 3 osoby: fryzjerskiej i stylizacji paznokci – 3 osoby.

Działalność handlowa dotyczyła najczęściej handlu artykułami spożywczo-przemysłowymi – 4 osoby, pasmanterią – 2 osoby. Działalność produkcyjna dotyczyła przede wszystkim produkcji mebli, stolarstwa – 3 osoby.

Średnia wysokość udzielonych środków na podjęcie działalności gospodarczej wyniosła 15.238,06 zł. (w 2010 r. - 17.005,40 zł)

Tabela 17. Wybrane kategorie bezrobotnych podejmujący w 2011r. działalność gospodarczą w oparciu jednorazowe środki.

Wyszczególnienie	razem	% w ogółem	Kobiety
Ogółem	69	100	26
z tego:			
do 25 roku życia	12	17,4	4
powyżej 50 roku życia	3	4,3	0
długotrwale bezrobotni	20	29,0	9
Samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia	2	2,9	2
Niepełnosprawni bezrobotni	4	5,8	2

Źródło: Obliczenia własne.

Bezrobotni podejmujący w 2011 roku działalność gospodarczą to przede wszystkim mężczyźni - kobiety stanowiły jedynie 37,7 % wszystkich osób , które otrzymały jednorazowe środki , osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 29,0 % , a osoby do 25 roku życia 17,4 % .

Tabela 18. Efektywność zatrudnieniowa jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej udzielonych w latach 2007 -2010

Wyszczególnienie	Lata			
	2007	2008	2009	2010
Liczba osób, którym udzielono środki	93	96	84	69
Liczba osób, która po 12 m-cach prowadzenia dział. gosp. nie powróciła "do bezrobocia"	85	87	76	56
% do udzielonych	91,4%	90,6%	90,5%	81,1%
Liczba osób, która po 24 m-cach prowadzenia. dział. gosp. nie powróciła „do bezrobocia”	61	81	74	x
% do udzielonych	65,6%	84,4%	88,1%	x

Źródło: Obliczenia własne.

Z powyższej tabeli wynika, że średnio 10% osób likwiduje działalność gospodarczą po 12 miesiącach jej prowadzenia. Wskaźnik ten uległ podwyższeniu do prawie 19% w przypadku osób, które podjęły działalność gospodarczą w wyniku udzielenia jednorazowych środków na jej podjęcie w 2010r. Po dwóch latach prowadzenia działalności gospodarczej średnio kolejne 10% osób rezygnuje z jej prowadzenia. Zatem po dwóch latach działalność gospodarczą prowadzi nadal 80% osób, którym udzielono środki na podjęcie działalności gospodarczej.

5.7. Zwrot kosztów dojazdu lub zakwaterowania

W 2011 roku na zwrot kosztów dojazdu lub zakwaterowania wydatkowano środki w kwocie 11.860,55 zł. Z możliwości zwrotu kosztów dojazdu skorzystali 33 uczestnicy szkolenia w zakresie aktywnego poszukiwania pracy w Klubie Pracy.

5.8. Stypendia na podjęcie dalszej nauki

W 2011r. Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi nie przyznał stypendium na kontynuowanie dalszej nauki , powodem były ograniczone środki finansowe. W 2010r. przyznano je 5 bezrobotnym, w tym 4 kobietom, na okres 12 miesięcy.

5.9. Studia podyplomowe

Z uwagi na ograniczone środki finansowe Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi w 2011r. nie finansował kosztów studiów podyplomowych. W 2010 r. z formy tej skorzystały 4 osoby.

5.10. Dodatek aktywizacyjny

W 2011 roku 207 osób nabyło uprawnienie do dodatku aktywizacyjnego. Prawo do dodatku aktywizacyjnego posiadają osoby, które przerwą pobierania zasiłku

dla bezrobotnych. Wszystkie osoby, które nabyły prawo do dodatku aktywizacyjnego, podjęły zatrudnienie z własnej inicjatywy. W 2010 roku uprawnienie to nabyło 225 osób.

Wydatki na wypłatę dodatków aktywizacyjnych w 2011 roku wyniosły 266.206,00 zł.

6. Koordynacja systemów Zabezpieczenia Społecznego

W ramach KSZS PUP pośredniczy w przygotowaniu kompletu dokumentów niezbędnych do przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych, dla osób które pracowały za granicą .

Okresy ubezpieczenia (zatrudnienia, prowadzenia działalności gospodarczej) w państwie członkowskim UE, EOG i Szwajcarii dla celów związanych z uzyskaniem świadczeń z tytułu bezrobocia muszą być potwierdzone na dokumencie PD U1 lub E-301. Z wnioskiem o przyznaniem prawa do zasiłku w związku z zakończeniem pracy za granicą wystąpiły 32 osoby , a prawo do zasiłku otrzymało 12 osób .

Ponadto PUP realizuje decyzje Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu jako instytucji właściwej w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego z tytułu bezrobocia tj. wypłaca przyznane zasiłki dla bezrobotnych również osobom, które zdecydowały się na transfer zasiłku z Polski do innego państwa członkowskiego UE, EOG lub Szwajcarii. Transfer zasiłku możliwy jest w trakcie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim jednak przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące , a za zgodą instytucji właściwej do 6 miesięcy.

Transfer zasiłku następuje na podstawie dokumentu PD U2- państwa członkowskie UE lub E-303 –państwa EOG, o który wnioskuje osoba bezrobotna do instytucji właściwej państwa, które przyznało prawo do zasiłku.

W 2011 roku z transferu zasiłku do Polski skorzystała 4 osoby.

7. Decyzje i zaświadczenia

W 2011r. wydano:

- 11.269 decyzji administracyjnych;
- 17.433 zaświadczeń.

Od wydanych decyzji wniesiono 87 odwołań. W ich wyniku 2 decyzje zostały uchylone w całości przez organ II instancji z czego 1 przekazano do ponownego rozpatrzenia a w drugiej przyznano status osoby bezrobotnej. W przypadku 2 odwołań organ II instancji wydał postanowienie , w którym stwierdził wniesienie odwołania z uchybieniem terminu.

8. Zatrudnienie pracowników i wydatki związane z funkcjonowaniem PUP

Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi zatrudnia 37 pracowników.

Wykształcenie zatrudnionych osób przedstawia się następująco:

- wyższe – 25 osób;
- policealne i średnie zawodowe – 11 osób;
- zasadnicze zawodowe – 1 osoba.

Wydatki związane z funkcjonowaniem PUP w 2011 roku wyniosły ogółem **2.108.038,88 zł**. Na powyższe wydatki składają się:

- koszty związane z wynagrodzeniami pracowników	1.844.586,43zł
- odpis na ZFŚS	43.757,19zł
- pozostałe wydatki, w tym:	<u>219.695,26zł</u>
~ wydatki nie zaliczone do wynagrodzeń	1.656,44zł
~ zakup energia	72.559,82zł
~ ubezpieczenie majątkowe	2.963,00zł
~ zakup usług zdrowotnych	1.898,00zł
~ zakup usług pozostałych (pieczętka, usługi pocztowe, monitorowanie budynku, usługi komunalne)	9.985,84zł
~ zakup materiałów i wyposażenia,	36.459,74zł
~ szkolenie pracowników,	2.745,90zł
~ podróże służbowe	4.087,40zł
~ usługi remontowe, wydatki inwestycyjne	82.391,40zł
~ podatek od nieruchomości	4.233,00zł
~ opłata na rzecz budżetów j.s.t.,	714,72 zł

9. Wydatki z Funduszu Pracy

W 2011r. wydatki z Funduszu Pracy w powiecie tucholskim wyniosły 10.762,7 tys. zł i były niższe niż w roku poprzednim.

Środki FP na wypłatę zasiłków i innych obligatoryjnych świadczeń są przekazywane samorządowi powiatowemu do wysokości faktycznych potrzeb. Natomiast środki na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych określają kryteria przyjęte uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach kwoty ustalonej dla województwa w oparciu o algorytm.

Na początku 2011r. dla Powiatu Tucholskiego ustalono środki w kwocie 2.074.300zł (wg algorytmu). Kwota ta była zwiększona o 92.000 z , w związku z naszym wystąpieniem o dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz o 1.117.000 zł. w związku z realizacją projektu systemowego w ramach PO KL. Ponadto Minister Pracy i Polityki Społecznej dodatkowo przyznał środki FP w kwocie 55.100 zł

Na koniec 2011r. wydatki FP na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wyniosły 3.328.491,36 zł (w 2010r. 7.646.228,16 zł) w tym 1.114.205,97 zł na realizację projektu w ramach PO KL.

Tabela 19. Wykorzystanie środków FP na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w 2011r.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
I. Algorytm			
1.	Szkolenia	47.558,00	47.557,50
2.	Prace interwencyjne	215.463,00	210.047,42
3.	Roboty publiczne	208.932,00	207.942,99
4.	Stypendia ,w tym :	804.246,00	804.244,28
	● staż,	715.085,00	715.084,67
	● szkoleniowe,	38.454,00	38.453,22
	● podyplomowe,	5.147,00	5.146,89

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
	● naukowe.	45.560,00	45.559,50
5.	Koszty dojazdu, zakwaterowania	11.861,00	11.860,55
6.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	487.822,00	487.311,71
7.	Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla bezrobotnych	277.822,00	277.821,14
8.	Prace społecznie użyteczne	68.577,00	68.380,80
9.	Badania lekarskie	6.265,00	6.265,00
10.	Refundacja składki KRUS	854,00	854,00
	Razem	2.129.400,00	2.122.285,39
II. Program aktywizacji zawodowej osób w wieku do 45/50 - środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej			
11.	Stypendia, w tym:	30.089,00	30.088,68
	● stażowe,	27.703,00	27.702,50
	● szkoleniowe.	2.386,00	2.386,18
12.	Szkolenia	4.000,00	4.000,00
13.	Prace interwencyjne	4.783,00	4.782,87
14.	Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla bezrobotnych	17.000,00	17.000,00
15.	Roboty publiczne	36.128,00	36.128,45
	Razem	92.000,00	92.000,00
III. PO KL – Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych, projekt pt. „Moja szansa”.			
16.	Szkolenia, w tym:	84.827,16	84.757,83
	- stypendia szkoleniowe	54.936,36	54.935,83
	- koszty instytucji	29.890,80	29.822,00
17.	Prace interwencyjne	191.967,76	189.933,40
18.	Staż	275.407,20	275.400,44
19.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	564.797,88	564.114,30
	Razem	1.117.000,00	1.114.205,97
	Razem I+II+III	3.338.400,00	3.328.491,36

Źródło: Obliczenia własne.

Na zadania związane z obsługą bezrobotnych (koszty korespondencji z bezrobotnymi, pracodawcami, przekazywania bezrobotnym należnych świadczeń), eksploatacją systemu teleinformatycznego, działalność doradztwa zawodowego, koszty szkolenia publicznych służb zatrudnienia, refundacją dodatków do wynagrodzeń; badania, opracowania programów i analiz wydatkowano środki w kwocie 349.041,23 zł.

Wydatki w 2011 roku na opłacenie składek na ubezpieczenia zdrowotne za bezrobotnych bez prawa do zasiłku wyniosły 1.850.491,80 zł

10. Inne (realizacja projektów współfinansowanych ze środków UE)

● **Poddziałanie 6.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „ Skuteczny pracownik” .**

Celem projektu było utrzymanie dostępności, jakości i efektywności usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w stosunku do bezrobotnych

kobiet i mężczyzn z powiatu tucholskiego poprzez utrzymanie indywidualnego podejścia do osoby bezrobotnej.

Poprzez dofinansowanie 2 etatów pośredników pracy i 1 etatu doradcy zawodowego w 2011 roku zrealizowano 1.765 porad zawodowych w formie indywidualnej. Ponadto udzielono więcej, niż w ubiegłym roku (459) informacji zawodowych – 527 oraz 256 osób bezrobotnych objęto poradą grupową. Pośrednicy pracy, poprzez wsparciu EFS, 19.302 razy kontaktowali się z osobami bezrobotnymi oraz odbyli 350 wizyt u pracodawców. Kluczowi pracownicy z racji wcześniejszego przeszkolenia ze środków EFS w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn, w tym równości płci na rynku pracy, promowali tę ideę wśród osób bezrobotnych i pracodawców. Za przyczyną realizacji projektu więcej niż w 2010 roku osób podjęło pracę niesubsydiowaną – 1942 osoby (1.572 w 2010 roku).

Całkowita wartość projektu wynosiła 100 500,12 PLN (kwota dofinansowania 85% - 85 425,10 PLN i wkład własny JST – 15 075,02 PLN).

• **Poddziałanie 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Moja Szansa”**

Projekt systemowy realizowany jest od 1.02.2008 roku. Jego realizacja trwać będzie do 31.12.2012 roku. Celem projektu w 2011 roku było podniesienie w 2011 roku poziomu aktywności zawodowej i zdolności do zatrudnienia bezrobotnych z powiatu tucholskiego.

Udział w projekcie zgodnie ze swoją ścieżką zakończyły 184 osoby, w tym zgodnie z kryterium dostępu dla projektu, 32 osoby po 50 roku życia oraz 31 osób niepełnosprawnych.

Na szkolenia skierowanych zostało 36 osób, staż podjęło 65 osób, a zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych podjęło 48 osób. Działalność gospodarczą dzięki otrzymanym jednorazowym środkom na podjęcie działalności gospodarczej podjęło 36 osób. Wszyscy uczestnicy objęci byli usługą poradnictwa zawodowego lub pośrednictwa pracy.

Pracę bądź działalność gospodarczą podjęło 108 uczestników, efektywność dla projektu za 2011 rok wyniosła 58,7% i jest wyższa od planowanej (45%).

Na realizację projektu w 2011 roku wydatkowano 1.114.205,97 PLN a łącznie z wkładem własnym wniesionym przez pracodawców, zatrudniających osoby bezrobotne w ramach prac interwencyjnych 1.167.805,97 PLN. Poziom wykorzystania środków finansowych wyniósł 99,76%.

• **Inne programy**

PUP Tuchola w 2011 roku był partnerem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu podczas realizacji projektu w ramach Poddziałania 6.1.1 pt. „Rynek Pracy pod Lupą”. Celem projektu było pozyskanie i upowszechnienie wiedzy nt. zapotrzebowania na pracowników o określonych zawodach i umiejętnościach oraz rynku szkoleniowego w województwie kujawsko – pomorskim. W ramach projektu PUP Tuchola opracował 2 raporty Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych (za 2010 rok oraz za I półrocze 2011 roku) oraz przeprowadził badanie sondażowe wśród pracodawców naszego powiatu.

Badanie ankietowe przeprowadzono w okresie od sierpnia do września 2011r.

wśród grupy 52 wybranych pracodawców powiatu tucholskiego. Zgodnie z deklaracjami pracodawców biorących udział w badaniu do końca 2011r. najczęściej planowanych przyjęć do pracy dotyczyło osób z zawodami: tapicer meblowy, operator obrabiarek sterowanych numerycznie, ślusarz, spawacz metodą MIG, cukiernik, stolarz, szwaczka oraz krojczy. Pracodawcy jako najbardziej efektywną formę rekrutacji wskazali oferty złożone samodzielnie przez kandydatów oraz pośrednictwo powiatowego urzędu pracy.

PUP Tuchola w ramach partnerstwa z Centrum Rozwoju PROGRES, pomógł w rekrutacji uczestników projektu pt. „Budujemy podstawy ekonomii społecznej”.

• **Badania**

W 2011r. przeprowadzono badanie trwałości zatrudnienia osób bezrobotnych po zakończeniu prac interwencyjnych oraz na miejscach pracy utworzonych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla zatrudnionych bezrobotnych w latach 2004 – 2009.

Celem analizy było przyjrzenie się trwałości powrotu na rynek pracy bezrobotnych aktywizowanych w ramach powyższych form, a także zbadanie wpływu tych form na poziom zatrudnienia u pracodawców.

Analizie poddane zostały umowy o zorganizowanie prac interwencyjnych oraz o wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy zawarte z pracodawcami w latach 2004 – 2009.

Ankiety dotyczące poszczególnych umów wysłano do 514 pracodawców, którzy zatrudnili osoby bezrobotne w ramach prac interwencyjnych (wróciło 289 ankiet) oraz do 179 pracodawców, którzy zatrudnili osoby bezrobotne w ramach wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (wróciło 118).

Przyjęto, że obowiązkowy okres utrzymania zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych wynosi 12 miesięcy (faktycznie wynosił 6 miesięcy w przypadku jednostek budżetowych, 12 lub 24 miesiące w przypadku przedsiębiorcy w zależności od formy pomocy publicznej), a w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy 24 miesiące (faktycznie wynosił 24 lub 36 miesięcy, okres 36 miesięcy dotyczył przedsiębiorcy dużego zatrudniającego powyżej 250 pracowników).

Badanie ankietowe zrealizowane zostało w czerwcu 2011 roku.

Podsumowanie badania:

- ✓ Zarówno prace interwencyjne jak i refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy należą do form subsydiowanego zatrudnienia bezrobotnych.
- ✓ Po zakończeniu obowiązkowego okresu zatrudnienia (12 miesięcy w pracach interwencyjnych i 24 miesiące w wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy) pracę utraciło średnio 35% bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i 5,3% bezrobotnych zatrudnionych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.
- ✓ Po 6 miesiącach od zakończenia obowiązkowego okresu zatrudnienia pracę nadal utrzymało średnio 55,7% bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i 87,0% zatrudnionych w ramach refundacji kosztów

wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

- ✓ Po 12 miesiącach od zakończenia realizacji umowy pracę nadal posiadało średnio 47,2% bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i 64,1% bezrobotnych zatrudnionych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.
- ✓ Średni koszt zatrudnienia bezrobotnego po upływie 6 miesięcy od zakończenia umowy wynosił w przypadku prac interwencyjnych 5.945,88zł, a refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy 10.808,90zł.
- ✓ W badanym okresie zaktywizowano 447 bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych. Z tej liczby osób na dzień 31.05.2011 roku pracowało 157 osób, co stanowiło 35,12% ogólnej liczby zaktywizowanych. Z kolei w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy zaktywizowano 339 osób bezrobotnych, na koniec okresu badawczego pracowało nadal 214 osób, co stanowiło 63,13% ogólnej liczby zaktywizowanych w tej formie.
- ✓ U zdecydowanej większości pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne w ramach prac interwencyjnych jak i refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy zatrudnienie wzrosło. W ramach prac interwencyjnych wzrost zatrudnienia dotyczył średnio 71,6% umów zawartych w latach 2005 - 2009. W przypadku refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy wzrost zatrudnienia miał miejsce w przypadku 73,7% umów zawartych w latach 2004 – 2008.

11. Podsumowanie

1. W końcu grudnia 2011r. w powiecie tucholskim zarejestrowanych pozostawało 3.482 bezrobotnych. W porównaniu z końcem roku poprzedniego liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 23osoby (0,6%).
2. W stosunku do roku ubiegłego odnotowano spadek liczby bezrobotnych w gminach: Cekcyn o 42 osoby (7,7%), w gminie Śliwice o 34 osoby (7,4 %) oraz w gminie Kęsowo o 21 osób (6,1%), natomiast największy wzrost nastąpił w gminie Gostycyn o 38 osób (9,9%), Lubiewo o 26 osób (7,7%) i Tuchola o 10 osób (0,7%).
3. Stopa bezrobocia w powiecie tucholskim liczona w stosunku do liczby ludności aktywnej zawodowo wyniosła w grudniu 2011r. 19,6%. W odniesieniu do stanu w końcu grudnia 2010r. zmniejszyła się o 0,2 pkt procentowego.
4. Największy wzrost liczby bezrobotnych w stosunku do roku ubiegłego odnotowano w grupie osób bez kwalifikacji zawodowych o 176 osób (22,9%) i długotrwale bezrobotnych o 161 osób (9,9%).

W przypadku osób do 25 roku życia liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 88 osób tj. o 8,8 %, a w grupie osób bez wykształcenia średniego o 55 osób (2,4%) .

5. W 2011r. urząd pozyskał 978 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. W stosunku do roku ubiegłego liczba zgłoszonych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej spadła o 267 miejsc tj. 27,3 %.
Liczba zgłoszonych miejsc pracy wyniosła 647 ofert, w tym 212 miejsc (32,8%) w ramach zatrudnienia subsydiowanego. Wolnych miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszono 331, w tym 234 dotyczyło staży , a 97 prac społecznie użytecznych.
6. W 2011r. pracę podjęło 2.253 bezrobotnych, o 110 osób (4,9%) więcej niż w 2010r. Pracę podjęło 1.207 mężczyzn, tj. 53,6% osób podejmujących pracę oraz 1046 kobiet (46,4%).
7. W odniesieniu do końca grudnia 2010r. liczba bezrobotnych kobiet zwiększyła się o 39 osób tj. o 1,9%, a liczba mężczyzn zmniejszyła się o 62 osoby tj. o 4,2%.
8. Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych według stanu z dnia 31.12.2011r. wynosiła 291 osób (8,3 % ogółu bezrobotnych) - wzrost w stosunku do roku 2010 o 6 osób (2,1%).

Tabela 20.

ROZSZERZONA INFORMACJA O BEZROBOCIU W MIASTACH I GMINACH W ZASIĘGU PUP Tuchola - stan na 31.12.2011

Wyszczególnienie	PUP Tuchola		m. Tuchola		ob. wiejski Tuchola		g. Cekcyn		g. Gostycyn		g. Kęsowo		g. Lubiewo		g. Śliwice	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
1. Liczba bezrobotnych	3 482	1 995	1 001	556	442	273	504	305	423	247	323	184	362	201	427	229
w tym																
- poprzednio pracujący	2 749	1 461	828	437	341	196	395	214	315	170	247	127	278	146	345	171
- ze zwolnień grupowych	113	69	35	21	19	14	18	12	8	4	9	3	7	4	17	11
- z prawem do zasiłku	752	346	237	118	96	44	103	46	68	31	64	26	80	36	104	45
- osoby w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	262	157	53	33	36	22	42	29	32	19	33	18	39	19	27	17
- posiadający gospodarstwo rolne	39	19	0	0	1	0	13	6	5	3	6	4	5	1	9	5
2. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	3 255	1 847	927	506	419	258	478	287	401	229	300	171	334	185	396	211
- niepełnosprawni	291	128	121	46	28	11	36	17	41	20	18	11	25	15	22	8
- do 25 roku życia	1 003	591	216	122	127	80	153	104	143	87	114	67	119	64	131	67
- powyżej 50 roku życia	514	190	184	65	54	23	87	30	65	25	36	14	45	16	43	17
- długotrwale	1 791	1 180	480	311	239	170	292	196	239	148	165	117	165	105	211	133
- bez kwalifikacji zawodowych	945	555	256	152	133	84	119	71	110	70	95	55	96	49	136	74
- bez doświadczenia zawodowego	917	654	238	160	125	93	136	110	132	91	95	71	96	61	95	68
- bez wykształcenia średniego	2 253	1 151	607	296	294	167	346	188	284	142	217	111	233	120	272	127
- samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	337	277	121	96	36	33	51	43	40	34	24	20	29	19	36	32
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka		436		127		68		60		56		48		45		32
- którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	30	0	21	0	2	0	1	0	2	0	0	0	1	0	3	0

ROZSZERZONA INFORMACJA O BEZROBOCIU W MIASTACH I GMINACH W ZASIĘGU PUP Tuchola - stan na 31.12.2011

Wyszczególnienie	PUP Tuchola		m. Tuchola		ob. wiejski Tuchola		g. Cekcyn		g. Gostycyn		g. Kęsowo		g. Lubiewo		g. Śliwice	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
3. Bezrobotni wg wykształcenia																
- wyższe	182	122	77	49	11	9	21	15	13	9	19	14	14	7	27	19
- policealne i średnie zawodowe	734	506	229	153	94	67	103	78	89	67	63	40	75	50	81	51
- średnie ogólnokształcące	313	216	88	58	43	30	34	24	37	29	24	19	40	24	47	32
- zasadnicze zawodowe	1304	680	325	156	175	104	215	127	169	81	124	66	141	79	155	67
- gimnazjalne i poniżej	949	471	282	140	119	63	131	61	115	61	93	45	92	41	117	60
4. Bezrobotni wg wieku																
18 – 24	1003	591	216	122	127	80	153	104	143	87	114	67	119	64	131	67
25 - 34	1053	657	319	200	136	88	136	89	120	82	95	63	117	64	130	71
35 - 44	631	393	185	110	89	60	98	64	59	31	58	34	64	49	78	45
45 - 54	538	277	185	98	60	33	78	39	74	39	39	15	40	16	62	37
55 - 59	206	77	77	26	22	12	28	9	23	8	15	5	19	8	22	9
60 - 64	51	0	19	0	8	0	11	0	4	0	2	0	3	0	4	0
5. Bezrobotni wg czasu pozostawiania bez pracy w miesiącach																
do 1	287	128	115	56	31	10	30	17	23	11	27	13	27	9	34	12
1 - 3	663	319	199	85	86	45	76	45	73	36	60	32	71	30	98	46
3 - 6	678	370	201	104	86	54	77	40	84	53	82	36	72	41	76	42
6 - 12	683	386	203	107	84	59	96	53	97	55	48	27	81	48	74	37
12 - 24	717	454	177	126	92	56	132	82	82	47	72	45	64	43	98	55
pow. 24	454	338	106	78	63	49	93	68	64	45	34	31	47	30	47	37
6. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w okresie, w tym:																
- subsydiowane	978	x	612	x	39	x	68	x	63	x	65	x	54	x	77	x
- zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	543	x	279	x	11	x	57	x	52	x	45	x	44	x	55	x
- miejsca aktywizacji zawodowej	647	x	434	x	33	x	36	x	32	x	30	x	31	x	51	x
- miejsca aktywizacji zawodowej	331	x	178	x	6	x	32	x	31	x	35	x	23	x	26	x

ROZSZERZONA INFORMACJA O BEZROBOCIU W MIASTACH I GMINACH W ZASIĘGU PUP Tuchola - stan na 31.12.2011

Wyszczególnienie	PUP Tuchola		m. Tuchola		ob. wiejski Tuchola		g. Cekcyn		g. Gostycyn		g. Kęsowo		g. Lubiewo		g. Śliwice	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
7. Podjęcia pracy w okresie	2 253	1 046	798	409	311	129	288	125	210	97	193	74	226	105	227	107
- w tym pracy subsydiowanej	311	125	103	50	34	11	50	15	28	8	25	9	31	14	40	18
8. Rozpoczęcia stażu	205	135	93	57	20	13	27	17	23	17	14	10	22	16	6	5
9. Rozpoczęcia szkoleń	32	7	9	2	7	3	4	0	1	1	5	1	0	0	6	0

Tabela 21.
Bilans bezrobotnych

Lp.	Wyszczególnienie	Gminy						
		PUP	Cekcyn	Gostycyn	Kęsowo	Lubiewo	Śliwice	Tuchola
1.	Liczba bezrobotnych na koniec 2011 r.	3482	504	423	323	362	427	1443
2.	Bezrobotni zarejestrowani w 2011 r.	4361	505	468	411	446	423	2108
	z tego:							
	- po raz pierwszy	730	94	84	71	103	76	302
	- po raz kolejny	3631	411	384	340	343	347	1806
	- zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	129	25	11	13	8	15	57
	- poprzednio pracujący	3425	407	352	319	328	350	1669
	- niepełnosprawni	508	52	56	31	43	27	299
3.	Wyłączeni z ewidencji w 2011 r.	4384	547	430	432	420	457	2098
	z tego:							
	- podjęcia pracy, w tym:	2253	288	210	193	226	227	1109
	- praca niesubsydiowana	1942	238	182	168	195	187	972
	- praca subsydiowana, w tym:	311	50	28	25	31	40	137
	•roboty publiczne	52	10	6	9	10	8	9
	•prace interwencyjne	96	13	9	6	10	14	44
	•jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	69	14	5	6	4	10	30
	•ref. kosztów zatrudnienia bezrobotnego	53	6	7	2	5	8	25
	• inne*	41	7	1	2	2	0	29
	- rozpoczęcia szkolenia lub stażu	237	31	24	19	22	12	129
	-prace społecznie użyteczne	95	12	21	24	7	21	10
	- niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy	1273	143	116	133	111	134	636
	- dobrowolnej rezygnacji	211	35	21	15	30	28	82
	- podjęcia nauki	15	2	3	0	2	1	7
	- ukończenia 60 lat - K i 65 lat - M	3	1	0	1	0	0	1
	- nabycia praw emerytalnych i rentowych	23	4	1	1	3	9	5
	- nabycie prawa do świadczenia przedemeryt.	45	8	4	2	2	3	26

Lp.	Wyszczególnienie	Gminy						
		PUP	Cekcyn	Gostycyn	Kęsowo	Lubiewo	Śliwice	Tuchola
	- inne	203	17	25	34	21	16	90
4.	Liczba bezrobotnych na koniec 2010 r.	3505	546	385	344	336	461	1433
	- wzrost/spadek w stosunku do 2010 r. w osobach	-23	-42	38	-21	26	-34	10
	- wzrost/spadek w %	0,6 %	7,7 %	9,9 %	6,1 %	7,7 %	7,4 %	0,7 %

*w pozycji tej ujmowane jest zatrudnienie bezrobotnych niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej oraz na miejscach pracy refundowanych z PFRON.

Tabela 22.

Bezrobotni zaktywizowani w 2011 r.

Wyszczególnienie	PUP Tuchola		Cekcyn		Gostycyn		Kęsowo		Lubiewo		Śliwice		Tuchola	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Zgłoszone wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej	978		68		63		65		54		77		651	
Podjęcia pracy ogółem:	2253	1046	288	125	210	97	193	74	226	105	227	107	1109	538
-praca niesubsydiowana	1942	921	238	110	182	89	168	65	195	91	187	89	972	477
-praca subsydiowana:	311	125	50	15	28	8	25	9	31	14	40	18	137	61
• prace interwencyjne	96	49	13	9	9	2	6	3	10	8	14	6	44	21
• roboty publiczne	52	10	10	0	6	1	9	1	10	4	8	3	9	1
• jednorazowe środki na podjęcie dział. gosp.	69	26	14	1	5	4	6	2	4	1	10	4	30	14
• ref. kosztów utworzenia m-ca pracy	53	15	6	3	7	0	2	1	5	0	8	5	25	6
• inne*	41	23	7	2	1	1	2	2	2	1	0	0	29	17
Staża zawodowe	205	135	27	17	23	17	14	10	22	16	6	5	113	70
Szkolenia	32	7	4	0	1	1	5	1	0	0	6	0	16	5
Prace społecznie użyteczne	95	81	12	12	21	15	24	22	7	6	21	17	10	9
Dodatki aktywizacyjne	207	105	30	19	9	3	22	6	16	11	13	6	117	60

*w pozycji tej ujmowane jest zatrudnienie bezrobotnych niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej oraz na miejscach pracy refundowanych środkami PFRON.

